

Manifest Recht op mediawijsheid

Week van de
Mediawijsheid

@mediawijzer / #WvdM14

mediawijzer.net

Manifest Recht op mediawijsheid

De Week van de Mediawijsheid (21 – 28 november 2014) vestigt dit jaar de aandacht op kinderrechten. Onder meer met dit manifest, dat we samen met kinderen (10 – 12 jaar), jongeren (15 – 20 jaar) en experts hebben opgesteld. We hopen beleidsmakers, mediaproductanten en opvoeders hiermee te inspireren om het recht op mediawijsheid hoog op de kinderrechtenagenda te plaatsen.

Dit manifest is gebaseerd op het Kinderrechtenverdrag van de Verenigde Naties. Kinderen en jongeren hebben voor ons aangegeven welke tien rechten zij op het gebied van (digitale) media belangrijk vinden. Vervolgens hebben kinderrechtenexperts en mediadeskundigen deze rechten verder uitgewerkt.

Complexe mediasamenleving

Het Kinderrechtenverdrag van de VN is in 1989 opgesteld: een tijd waarin het mediagebruik van kinderen totaal anders was dan tegenwoordig. De mediawereld bestond vooral uit televisie, radio, kranten en tijdschriften en internet was vooral een instrument voor wetenschappers. Tegenwoordig groeien kinderen op met het internet en bewegen ze zich in een complexe mediasamenleving.

Ook de wijze waarop we met elkaar communiceren is ingrijpend veranderd. Vrijwel iedereen is via smartphone, laptop of tablet voortdurend met elkaar en met het internet verbonden. We maken volop gebruik van alle mogelijkheden die de nieuwe mediaplatformen ons bieden. Kinderen vinden toegang tot het internet inmiddels vanzelfsprekend en zijn almaar jonger, vaker en langer online.

Kaders nodig

Op mediagebied volgen de ontwikkelingen elkaar razendsnel op. Kaders waardoor kinderen zich optimaal en veilig in deze mediasamenleving kunnen bewegen zijn dan ook dringend nodig. Het Kinderrechtenverdrag biedt deze kaders. Veel van de onderwerpen waar kinderen tot hun achttiende mee te maken

kunnen krijgen, komen in dit verdrag aan bod. Van onderwijs, wonen en gezondheid tot geloof, ouders en vrienden. De groeiende rol van media in het leven van kinderen blijft echter nog onbesproken.

Hoog tijd om daar verandering in te brengen, want vragen zijn er genoeg. Welke rechten en plichten hebben kinderen als het gaat om online pesten? Is online spelen hetzelfde als buitenspelen? Hebben kinderen recht op online privacy of mogen ouders alles volgen wat hun kinderen met media doen? En hebben kinderen het recht om na hun 18e jaar met een schone digitale lei te beginnen? Kortom: welke rol moet mediawijsheid spelen binnen de rechten van het kind?

Kinderombudsman

We overhandigen dit manifest op 24 november 2014 aan Marc Dullaert, de eerste Kinderombudsman van Nederland. Als Kinderombudsman controleert Dullaert of de rechten van het kind in Nederland goed worden nageleefd. Hij adviseert partijen binnen én buiten de politiek, rapporteert aan de Tweede Kamer en het VN-Kinderrechtencomité en verbetert zo de positie van kinderen en jongeren in Nederland. Met dit manifest willen we de Kinderombudsman inspireren om het recht van kinderen op mediawijsheid stevig te omarmen.

Tien mediawijze kinderrechten

Hieronder staan de tien rechten die kinderen en jongeren hebben geselecteerd om er vervolgens een mediawijze invulling aan te geven. De uitwerking van de verschillende rechten, met constatering en aanbevelingen, geeft de mening weer van de kinderen en jongeren die aan dit manifest hebben bijgedragen. Deze mening is aangevuld en uitgewerkt door experts.

1. Kinderen hebben recht op toegang tot internet

(Afgeleid van artikel 3. Belangen van het kind, 6. Recht op ontwikkeling, 17. Recht op informatie, 31. Recht op spelen)

2. Kinderen hebben recht op veilige media

(Afgeleid van artikel 17. Recht op informatie, 34. Recht op bescherming tegen seksuele exploitatie en misbruik)

3. Kinderen hebben recht op mediawijze opvoeding

(Afgeleid van artikel 5. Rol ouders, 18. Over de verantwoordelijkheid van ouders)

4. Kinderen hebben recht op mediawijs onderwijs

(Afgeleid van artikel 6. Recht op ontwikkeling, 28. Recht op onderwijs, 29. Onderwijsdoelstellingen)

5. Kinderen hebben recht op online vergetelheid

(Afgeleid van artikel 8. Eerbiediging van de identiteit, 16. Recht op privacy)

6. Kinderen hebben recht op vrijheid van meningsuiting in de media

(Afgeleid van artikel 12. Recht op eigen mening, 13. Vrijheid van meningsuiting)

7. Kinderen hebben recht op online privacy

(Afgeleid van artikel 16. Bescherming van privacy)

8. Kinderen hebben recht op bescherming tegen schadelijke beelden en teksten

(Afgeleid van artikel 17. Toegang tot informatie, 34. Recht op bescherming tegen seksuele exploitatie en misbruik)

9. Kinderen hebben recht op online spelen

(Afgeleid van artikel 31. Recht op spelen)

10. Kinderen hebben recht op mediagrenzen

(Afgeleid van artikel 3. Belangen van het kind, 6. Recht op ontwikkeling)

Recht op mediawijsheid

1. Kinderen hebben recht op toegang tot internet

(Afgeleid van artikel 3. Belangen van het kind, 6. Recht op ontwikkeling, 17. Recht op informatie, 31. Recht op spelen)

Constateringen

- Voor kinderen is regelmatige toegang tot internet nodig. Niet ongelimiteerd en overal, maar wel wanneer daar voor hen aanleiding of noodzaak toe is. Kinderen ervaren het online leven als een natuurlijk omgeving waarin zij spelen en leren. De ervaringen die zij opdoen dragen bij aan het ontwikkelen van een eigen identiteit en komt hun sociale en emotionele ontplooiing ten goede.
- In zorginstellingen hebben kinderen vaak maar beperkt toegang tot internet. Dit komt bijvoorbeeld door het kleine aantal beschikbare computers of door een gebrek aan persoonlijke begeleiding.
- Voor veel kinderen met een visuele of auditieve handicap is surfen op internet heel moeilijk. De inhoud die voor kinderen wordt gemaakt, is voor hen vaak niet toegankelijk genoeg.
- Kinderen maken zelf geen onderscheid tussen kinderen met en zonder beperking en/of kinderen in andere leefomstandigheden. Daarom moet de toegang tot internet en gebruik van media voor iedereen gelijk zijn.

Aanbeveling

- Kinderen in jeugdinstanties, asielzoekerscentra, ziekenhuizen en kinderen uit arme gezinnen moeten regelmatig online kunnen zijn. *“Ieder kind is gelijk. Of je nou in een instelling woont of een handicap hebt: iedereen moet op internet kunnen.”*
- Internet moet voor alle kinderen toegankelijk zijn. Dus ook voor kinderen met een beperking.
- De toegang tot internet moet wél veilig zijn. Dit geldt bijvoorbeeld voor openbare Wi-Fi netwerken waar iedereen gebruik van kan maken, en het voorkomen van virussen met firewalls. Op het gebied van voorlichting, regelgeving en het bieden van facilitaire voorzieningen ligt hier een belangrijke taak voor de overheid.

2. Kinderen hebben recht op veilige media

(Afgeleid van artikel 17. Recht op informatie, 34. Recht op bescherming tegen seksuele exploitatie en misbruik)

Constateringen

- Zowel het veilig gebruik van media (bescherming tegen virussen, hacken, identiteitsroof etc.) als de sociale veiligheid op internet (bescherming tegen grooming, sexting, cyberpesten etc.) zijn belangrijke zaken voor kinderen.
- Vóór het digitale tijdperk was de situatie helder: zowel in de klas als op het schoolplein was de school verantwoordelijk voor de veiligheid van het kind. Inmiddels lopen de virtuele en de echte wereld door elkaar. De sociale interactie die daarmee gepaard gaat ook. Het recht van kinderen op veilige media is hiermee een gedeelde verantwoordelijkheid geworden van ouders, scholen, mediaproductanten en de overheid.
- Kinderen hebben een groot vertrouwen in overheid, mediaproductanten, politie en onderwijs. Juist door dit enorme vertrouwen hebben deze partijen een grote verantwoordelijkheid om zich ook écht betrouwbaar te gedragen. Kinderen geven zelf aan graag bescherming te willen zodat ze op een veilige, afgeschermd manier gebruik kunnen maken van media.

Aanbevelingen

- De overheid heeft een preventieve, voorlichtende en corrigerende rol in het beschermen van kinderen bij hun online activiteiten. Kinderen geven aan een speciale ‘internetjeugdpolitie’ te willen die in de gaten houdt wat er op internet gebeurt en online spreekuren houdt op digitale platformen waar veel kinderen zich bevinden. Er valt een koppeling te maken met bestaande hulplijnen zoals het Meldpunt Kinderporno, Helpwanted.nl en Pestweb. *“De overheid moet ervoor zorgen dat het veilig is op internet.”*
- De overheid kan volgens kinderen het internet veiliger maken door een deel van het web speciaal voor kinderen in te richten.

- Mediaproducenten moeten er voor zorgen dat op kinderen gerichte mediadiensten (sociale media, apps, games, etc.) aan alle randvoorwaarden voor een veilig mediagebruik voor kinderen voldoen. Bijvoorbeeld door accounts met persoonsgegevens van kinderen extra te beveiligen, op elke sociale mediasite een politiebutton te plaatsen en de gebruiksvoorwaarden van op kinderen gerichte media zo te formuleren dat deze voor kinderen begrijpelijk zijn. Kinderen willen betrokken worden bij het opstellen en uitwerken van deze randvoorwaarden.

3. Kinderen hebben recht op mediawijze opvoeding

(Afgeleid van artikel 5. Rol ouders, 18. Over de verantwoordelijkheid van ouders)

Constateringen

- Mediawijze gaat over het bewust en actief inzetten van alle beschikbare media – digitaal en analoog – om de kwaliteit van het eigen leven te vergroten én ervoor te zorgen dat je optimaal kunt deelnemen aan de wereld om je heen. Kinderen nemen hun ouders als voorbeeld en zijn geneigd hun gedrag te kopiëren.
- Kinderen kunnen in het algemeen goed bij hun ouders terecht met vragen, maar hebben weinig vertrouwen in de mediavaardigheden van hun ouders. Hier liggen kansen: kinderen kennen vaak beter de weg op online media en willen hun ouders best een cursus geven.
- Enthousiaste en trotse (groot)ouders zijn zich op sociale media weinig bewust van de impact van hun online acties. Ze kunnen geneigd zijn om alles via sociale media te delen. Kinderen hebben dit liever niet.

“Mijn moeder snapt wel dat ik internet leuk vindt. Ze zit er zelf ook de hele tijd op.”

Aanbevelingen

- Ouders moeten interesse tonen in het online gedrag van hun kinderen en hierover met ze in gesprek gaan.
- Ouders zouden voorzichtiger moeten zijn met het plaatsen van foto's en andere informatie over hun kinderen op internet of sociale media. Zo voorkom je op korte én lange termijn het schenden van de privacy van kinderen. Ook zouden ouders altijd aan hun kinderen moeten vragen wat ze van hen online mogen zetten en de keuzes van kinderen moeten respecteren.

4. Kinderen hebben recht op mediawijze onderwijs

(Afgeleid van artikel 6. Recht op ontwikkeling, 28. Recht op onderwijs, 29. Onderwijsdoelstellingen)

Constateringen

- Op school kunnen kinderen verschillende mediawijze-competenties leren. Deze variëren van begrip (bijvoorbeeld door in te zien hoe media de werkelijkheid kleuren), gebruik (zoals een filmpje leren maken of leren programmeren), communicatie (omgaan met sociale media, maar ook slim zoeken en vinden), tot strategische vaardigheden. Kinderen leren daarbij een kritische houding aan te nemen, te reflecteren op het eigen gedrag en de media actief en bewust in te zetten voor een specifiek doel.
- De leraar speelt een cruciale rol bij het mediawijze maken van de leerlingen: alleen een leraar die zelf mediawijze is, kan in mediawijze onderwijzen.
- Door inzet van (sociale) media kan lesstof beter aansluiten op de belevingswereld van het kind. Zo zorgt het onderwijs er voor dat kinderen op een andere wijze leren samenwerken en communiceren.
- Kinderen geven aan dat er per leeftijdscategorie andere verantwoordelijkheden voor kinderen gelden. De grootste verandering in verantwoordelijkheid vindt plaats bij de overstap van primair naar voortgezet onderwijs. Bij deze overstap hoort ook een gevorderde mediawijze.

“In groep acht zou je een mediawijze-diploma moeten halen, net als het verkeersdiploma in groep 7.”

Aanbevelingen

- Laat iedere school les geven in mediawijze en dus in het actief en bewust deelnemen aan de mediasamenleving. Daar hoort het kritisch kijken naar media bij, het opdoen van (technische) gebruiksvaardigheden zoals programmeren en het zich verbaal en sociaal weten te uiten in de media. Zonder deze competenties kunnen kinderen later niet meer meedoen en lopen ze het risico om buiten de maatschappij te komen staan.

- Ook het ICT-beleid van de school dient mediawijs te zijn. Bijvoorbeeld door in het privacyreglement expliciet aandacht te besteden aan welke gegevens er van kinderen in dossiers terecht komen, wie hier toegang tot heeft en wat er met de dossiers gebeurt bij de overgang naar andere scholen, externe samenwerkingspartners en medezeggenschapsorganen.
- Scholen kunnen ouders betrekken in het mediawijs maken van kinderen en omgekeerd. Zet kinderen in bij het geven van een cursus mediawijsheid aan ouders. Daar leren niet alleen de ouders van maar ook de kinderen zelf. Scholen kunnen ouders eveneens helpen door een afgeschermd platform op de schoolwebsite aan te bieden. Hier kunnen ouders elkaar bijstaan en op nieuwe ontwikkelingen wijzen.
- Zet de school één week per jaar in het teken van mediawijsheid en betrek (groot)ouders hierbij.

5. Kinderen hebben recht op online vergetelheid

(Afgeleid van artikel 8. Eerbiediging van de identiteit, 16. Recht op privacy)

Constateringen

- Kinderen hebben het recht om fouten te maken, ook online. Juist door fouten te maken, leren kinderen hoe de wereld werkt en hoe zij daarin verstandig kunnen handelen en keuzes kunnen maken. Hen teveel afschermen, maakt kinderen online minder weerbaar.
- Fouten die ze online hebben gemaakt, kunnen kinderen levenslang achtervolgen en grote psychische schade veroorzaken. Hetzelfde geldt voor beschadigende informatie over kinderen die door anderen online is gezet.
- Kinderen willen de informatie die over hen op internet staat zoveel mogelijk zelf kunnen bepalen. Daarbij hoort dat ze zelf willen kiezen wie ze toelaten op sociale media en wie wat over hen kan zien.

“Ik vind dat ik de baas ben van wat er over mij op internet staat. Dan moet ik ook zelf kunnen bepalen wat eraf moet.”

Aanbevelingen

- Laat mediaproductenten ervoor zorgen dat kinderen zelf eigenaar zijn van de door hen geplaatste en geproduceerde content. Hierdoor hebben zij meer controle over hun online identiteit. Hetzelfde geldt voor content over kinderen die door anderen online is gezet. Kinderen zien deze content graag gelabeld met hun naam, waardoor zij een waarschuwing krijgen als iemand iets met deze content doet. Ook kunnen kinderen meer controle krijgen als verzoeken om bepaalde content over hen te verwijderen daadwerkelijk worden ingewilligd.
- De overheid dient erop toe te zien dat kinderen op 18-jarige leeftijd met een schone digitale lei kunnen beginnen en hun online geschiedenis kunnen wissen. Zorg ervoor dat de online geschiedenis net als een strafblad op 18-jarige leeftijd gewist kan worden. Zo blijven fouten die kinderen in hun jeugd hebben gemaakt niet voor eeuwig zichtbaar.
- Stel een mediarechter in bij wie kinderen deze rechten kunnen claimen. Deze kan optreden wanneer de rechten van het ene kind indruisen tegen het recht van een ander kind op bijvoorbeeld de vrijheid van meningsuiting.

6. Kinderen hebben recht op vrijheid van meningsuiting in de media

(Afgeleid van artikel 12. Recht op eigen mening, 13. Vrijheid van meningsuiting)

Constateringen

- Kinderen vinden dat ze het recht hebben om zich in de media te uiten hoe ze willen, mits ze daar anderen geen schade mee berokkenen.
- Internet kent andere gedragscodes en omgangsvormen dan offline communicatie. Kinderen reageren online vaak impulsief en nuanceren minder, waardoor iets verkeerd opgevat kan worden. Toch corrigeren kinderen ook weer snel en willen ze het rechtzetten. Ze beseffen dat sommige vervelende dingen nooit meer goed te praten zijn.
- Kinderen geven aan extra hulp te willen om hen na te laten denken voordat ze iets online zetten. Bijvoorbeeld door op websites standaard te vragen: ‘Wil je dit echt plaatsen?’

“Je mag alles zeggen op internet, zolang je anderen maar geen pijn doet.”

Aanbevelingen

- Leer kinderen hoe zij zich als zender van informatie dienen te gedragen en formuleer duidelijke online gedragscodes gericht tegen zaken als discriminatie, cyberpesten of ongewenste intimiteiten. Hier ligt een gedeelde verantwoordelijkheid bij ouders, scholen en de overheid.
- Geef kinderen een zetje in de richting van gewenst online gedrag. Plaats bijvoorbeeld een filter op het gebruik van scheldwoorden op internet. In veel games gebeurt dit al.

Of zet een kringetje om een aanstootgevend woord en stel kinderen de vraag of ze dit woord wel echt willen plaatsen.

7. Kinderen hebben recht op online privacy

(Afgeleid van artikel 16. Bescherming van privacy)

Constateringen

- Kinderen maken zich veel minder zorgen over hun privacy dan volwassenen. Ze zijn onbevangen en hebben een groot vertrouwen in anderen. Kinderen begrijpen niet goed hoe en waarom sommige organisaties data verzamelen en wat ze kunnen doen met de verzamelde gegevens.
- Kinderen zijn gewend om veel van zichzelf online te zetten. Vaak overzien ze niet wat de consequenties kunnen zijn van bepaalde content, zoals een zwembadfoto.
- In een misbruiksituatie beschrijven media het kind regelmatig op herkenbare wijze. Journalisten kunnen bijvoorbeeld zonder toestemming schrijven op welke school iemand zit. Klasgenoten herkennen de omschreven kinderen vaak feilloos, met alle gevolgen van dien.

“Ik wil echt niet dat mijn moeder over mijn schouder meekijkt naar wat ik op de computer doe.”

Aanbevelingen

- Onderzoek hoe het komt dat kinderen zich minder zorgen maken over hun privacy dan volwassenen. Komt dat door intrinsieke factoren, door leeftijd of heeft het juist te maken met te beschermde media-opvoeding?
- De overheid moet regelgeving formuleren om de privacy van kinderen te waarborgen en het gebruik van data van kinderen aan banden te leggen.
- Media moeten het recht van kinderen op anoniem slachtoffer- of daderschap actief bewaken. Creëer een mediacode waarin staat dat wanneer over kinderen bericht wordt, deze kinderen onherkenbaar dienen te zijn. Dit dient ook te gelden voor online media.

8. Kinderen hebben recht op bescherming tegen schadelijke beelden en teksten

(Afgeleid van artikel 17. Toegang tot informatie, 34. Recht op bescherming tegen seksuele exploitatie en misbruik)

Constatering

- Kinderen krijgen te gemakkelijk beelden of teksten te zien die ze eigenlijk niet willen zien. Sommigen zoeken er gericht naar, maar de meesten overkomt het. Zij ervaren dit als zeer schadelijk. Zeker jonge kinderen moeten zoveel mogelijk tegen verschrikkelijke of (seksueel) expliciete beelden worden beschermd.

- Veel van de huidige verificatiesystemen zijn nutteloos: kinderen liegen simpelweg over hun leeftijd.

Aanbevelingen

- Geef als producent van digitale media kinderen een waarschuwing en bedenktijd voor ze te confronteren met schadelijke beelden. Dit kan bijvoorbeeld gebeuren door een vertraging in te bouwen of een vraag te stellen voordat een pagina met dergelijke beelden geopend wordt.
- Creëer een slimme manier om de leeftijd van kinderen te verifiëren. Dit dient los van de identiteit van het kind te gebeuren, zodat hun privacy gewaarborgd blijft.
- Bescherm kinderen voor pagina's met verschrikkelijke beelden door filters of een slot.
- Maak richtlijnen voor alle nieuwsitems die zich richten op kinderen.

“Het is niet goed dat kinderen van de basisschool zomaar verschrikkelijke beelden te zien krijgen.”

9. Kinderen hebben recht op online spelen

(Afgeleid van artikel 31. Recht op spelen)

Constateringen

- Op internet zijn veel spannende speelplekken voor kinderen, zoals Facebook, Instagram, Whatsapp, Minecraft, Youtube en Snapchat. Ze willen hier graag zijn, elkaar ontmoeten en veel kunnen ontdekken. Daarom zijn het bij uitstek plekken voor kinderen.
- Voor een gezonde ontwikkeling van kinderen is het van belangrijk dat ze de mogelijkheid hebben om online te kunnen spelen. Gamen en chatten hoort bij de sociale omgang tussen kinderen. Ook digitaal leer je om samen iets af te spreken, te maken of te bouwen. Dit bevordert hun persoonlijke ontwikkeling, hun sociale vaardigheden en bereidt ze voor op deelname aan de mediasamenleving.

- Om te kunnen spelen hebben kinderen een bepaalde mate van vrijheid nodig. Het is niet goed als anderen het spel constant kunnen monitoren, hierdoor raken kinderen hun onbevangenheid kwijt. Vergelijk dit met de zandbak: daar is het ook niet goed om kinderen constant te filmen of te volgen.

Aanbevelingen

- Producenten van games en sociale media die mede gericht zijn op kinderen dienen transparant te zijn over hun werkwijze en verantwoordelijkheid te nemen zodat kinderen veilig en belangeloos op deze platformen kunnen experimenteren. De overheid kan hier eventueel op toezien.
- De digitale omgeving waar kinderen spelen moet vrij van commerciële uitingen zijn, zodat kinderen écht onbekommerd hun gang kunnen gaan. Dus zonder marketeers die kinderen beïnvloeden met reclame of ze overhalen om binnen apps of online games aankopen te doen.
- De overheid dient aanbieders die zich richten op de online ‘speelplekken’ van kinderen strenger te controleren.

“Het is zo relaxed om even op de computer te chillen als ik uit school kom, daar word ik rustig van.”

10. Kinderen hebben recht op mediagrenzen

(Afgeleid van artikel 3. Belangen van het kind, 6. Recht op ontwikkeling)

Constateringen

- Kinderen kunnen zich niet altijd beheersen en vinden het lastig om zelf te stoppen met gamen of computeren.
- Kinderen hebben behoefte aan periodes van mediarust. Hier zijn ze zich zelf ook van bewust. Ze stellen het dan ook op prijs als opvoeders duidelijke grenzen aangeven. Het helpt hen om nee te kunnen zeggen tegen vrienden en geregeld offline te kunnen zijn.

Aanbeveling

- Ouders moeten duidelijke regels maken over het gebruik van media binnen het gezin. Bijvoorbeeld over de tijd die kinderen mogen besteden aan gamen of computeren. Gun ze ook momenten van rust. Wat betreft deze mediaregels moeten ouders uiteraard zelf het goede voorbeeld geven.

“Als je online iets verkeerd doet, moet je gestraft worden. Net als in real life.”

Nawoord

Het Kinderrechtenverdrag van de Verenigde Naties is een opdracht aan iedereen in de samenleving. In de 25 jaar sinds dit document is opgesteld, is er veel veranderd – vooral op het gebied van media. Met dit manifest hopen we het recht op mediawijsheid prominent op de kinderrechtenagenda plaatsen. Dit hebben we geprobeerd te doen door samen met kinderen, jongeren en experts een tiental mediawijze varianten op bestaande kinderrechten te formuleren. We hopen partijen die een belangrijke rol spelen in de levens van kinderen hiermee te inspireren. Partijen als de overheid, mediaproductanten, onderwijzers, opvoeders én kinderen zelf.

Uit de gesprekken die we met kinderen hebben gevoerd, bleek eens te meer hoeveel vertrouwen kinderen in volwassenen hebben. Niet alleen in hun ouders en docenten, maar ook in mediaproductanten en de overheid. Om te zorgen dat kinderen op een wijze manier omgaan met alle mogelijkheden die de huidige mediasamenleving hen biedt, ligt er voor al deze partijen een grote verantwoordelijkheid. Om kinderen vrij te laten als dat kan, en te beschermen als dat moet. En ook om zelf mediawijs te handelen.

Bij het opstellen van dit manifest werd al snel duidelijk dat het niet bij het slechts formuleren van rechten kon blijven. Elk door kinderen gekozen recht op bleek de noodzaak tot aanbevelingen op te roepen. We hopen met deze aanbevelingen een startpunt te bieden. Voor het herijken van beleid, het opfrissen van lesstof, het optuigen van toezicht, het voeren van gesprekken en het creëren van bewustzijn. Met dit manifest vragen we aandacht voor de kinderen van nu, met de opdracht van toen.

Bijlagen

Recht op mediawijsheid

1. Ondertekenaars

De volgende experts hebben bijgedragen aan de totstandkoming van dit manifest:

Dion Battermann	Digital Investigation
Mary Berkhout	Mediawijzer.net
Mirjam Blaak	Defence for Children
Mayke Calis	Auteur 'SocialBesitas'
Jaap Doek	Emeritus hoogleraar
Alice Erens	Click F1
Sonja Heijkamp	De Tweetfabriek / Bureau Jeugd en Media
Simone van der Hof	Universiteit Leiden
Dimme van der Hout	Monkeybizniz
Jacqueline Kleijer	Bureau Jeugd en Media / Inhoudelijke producent manifest
Carrie van der Kroon	Defence for Children
John Leek	Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid
Hetty Linden	Op persoonlijke titel
Peter Nikken	Nederlands Jeugdinstituut
Maartje van Osch	FamilyFactor
Maaïke Pekelharing	Helpwanted.nl
Remco Pijpers	Kennisnet/ Mijn Kind Online
Robert Jaap Vastenhoud	Hilversumse Schoolvereniging
Celine Verheijen	ECPAT Nederland

Aan de kindersessies deden leerlingen mee van de Hilversumse Schoolvereniging. Speciale dank gaat uit naar: Mathijs Dikhof, Daniël Jonker, Maud Kuijk, Hannah van der Star en Max Veldhuizen.

Aan de jongerensessie deden mee: Edzar Brito Alves, Jaimy Fokkens, Brandon Lee Hoop, Joep Jordense, Auke Pals, Femke Roelofs, Wilma Westenberg en Ties Wijntjes.

2. Vervolgonderzoek

Een van de vaste onderdelen van de Week van de Mediawijsheid is het ervaringsspel MediaMasters. Dit jaar doen er zo'n 80.000 kinderen uit groep zeven en acht aan het spel mee, verdeeld over 3500 klassen.

Tijdens deze editie van MediaMasters dagen we de deelnemende kinderen uit om samen met hun opvoeders na te denken over het recht op mediawijsheid. De tien mediawijze kinderrechten uit dit manifest gelden daarbij als uitgangspunt. Tijdens een kinderpersconferentie in het Haagse Nieuwspoort presenteren we de resultaten van het onderzoek. Dit doen we op 28 november, de afsluitende dag van de Week van de Mediawijsheid.

3. Over Mediawijzer.net

Mediawijzer.net is het Nederlandse Expertisecentrum Mediawijsheid dat is opgericht in opdracht van de ministeries van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en Jeugd en Gezin. De organisatie heeft als doelstelling om de mediawijsheid van kinderen van 0-18 jaar te bevorderen. De Week van de Mediawijsheid is de jaarlijkse campagne van Mediawijzer.net om aandacht te vragen voor het belang van mediawijsheid voor kinderen en jongeren.

Meer dan 950 organisaties, bedrijven en instellingen op het gebied van mediawijsheid hebben zich bij Mediawijzer.net aangesloten. Zij zijn werkzaam in de media, bieden voorlichting, lesmateriaal, workshops, handboeken, projecten en doen onderzoek naar onderwerpen op het gebied van mediawijsheid.

Mediawijzer.net wordt aangestuurd door vijf toonaangevende organisaties op het gebied van mediawijsheid: ECP, Stichting Kennisnet, Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid, NTR en Sector Instituut Openbare Bibliotheken (SIOB).

Meer informatie over de netwerkorganisatie Mediawijzer.net, het begrip Mediawijsheid en blogs van professionals uit het vakgebied zijn te vinden op www.mediawijzer.net

mediawijzer.net

Foto's: Jorrit Lousberg

**Week van de
Mediawijsheid**

weekvandemediawijsheid.nl | mediawijzer.net